

نظامنامه انتخابات (اصنافی) *

مجلس شورای ملی

مورخه ۱۹ رجب ۱۳۲۴ قمری

فصل اول - قواعد انتخابات

ماده اول - انتخاب کنندگان ملت درممالک محروسه ایران از ایالات و ولایات باید

از طبقات ذیل باشند :

شاهزادگان و قاجاریه علما و طلاب اعیان و اشراف تجار ملاکین و فلاحین اصناف
تنبیه ۱- ایلات هر ایالتی جزو سکنه آن ایالت محسوب و با شرایط مقرر حق

انتخاب دارند .

تنبیه ۲- ملاک عبارت از ارباب ملک است فلاح عبارت از ازارع .

ماده دوم - انتخاب کنندگان باید دارای مقامات ذیل باشند اولاً سن آنها کمتر از

بیست و پنج سال نباشد ثانیاً رعیت ایران باشند ثالثاً معروفیت محلی داشته باشند رابعاً ملاکین
و فلاحین آنها باید صاحب ملکی باشند که هزار تومان قیمت داشته باشد پنجم تجار آنها حجره
و تجارت معینی داشته باشند ششم اصناف آنها باید از اهل صنف و کار معین صنفی داشته باشند
و دارای دکانی باشند که کرایه آن دکان مطابق کرایه های حد وسط محلی باشد .

ماده سیم - اشخاصی که از انتخاب نمودن کلیتاً محروم هستند از قرار تفصیلند اولاً

طایفه نسوان ثانیاً اشخاص خارج از رشد و آنائی که محتاج بقیم شرعی میباشند ثالثاً تبعه
خارجه رابعاً اشخاصیکه سن آنها کمتر از بیست و پنج سال باشد خامساً اشخاصیکه معروف به
فساد عقیده هستند سادساً و رشکسته ای که بی تقصیری خود راثابت نکرده باشد سابعاً هر تکبیین
قتل و سرقت و مقصرین و آنائیکه مجازات اسلامی قانونی دیده اند و متهمین بقتل و سرقت و
غیره که شرعاً رفع تهمت از خود نکرده باشند ثامناً اهل نظام بری و بحری که مشغول خدمتند

اشخاصی که از انتخاب نمودن بشرط ممنوعند از قرار ذیل است :

اولاً حکام و معاونین حکام درمحل حکومت ثانیاً مستخدمین اداره نظمیه و ضبطیه در

محل ماوریت خودشان

* این نظامنامه بعد از تصویب نظامنامه انتخابات دودرجه مورخ ۱۲ جمادی الثانیه

۱۳۲۷ قمری منسوخ شده است .

ماده چهارم - انتخاب شدگان باید دارای مقامات ذیل باشند اولاً زبان فارسی بدانند ثانیاً سواد فارسی داشته باشند ثالثاً رعیت داخله باشند رابعاً معروفت محلی داشته باشند خامساً داخل در خدمت دولتی نباشند سادساً سن آنها کمتر از سی سال نباشد و اضافاً از هفتاد سال نباشد سابقاً در امور مملکتی بصیرتی داشته باشند.

ماده پنجم - اشخاصیکه از انتخاب شدن محروم هستند اولاً طایفه انائیه ثانیاً تبعه خارجه ثالثاً اهل نظام بری و بحری که مشغول خدمتند رابعاً ورشکسته بتقصیر خامساً تکین بقتل و سرقت و مقصرین و آنهاییکه مجازات قانونی اسلامی دیده اند و متهمین بقتل و سرقت و غیره که شرعاً رفع تهمت از خود نکرده باشند سادساً آنهاییکه سنشان از سی سال کمتر باشد سابقاً اشخاصیکه معروف بفساد عقیده هستند و متظاهر به فسق

ماده ششم - عده انتخاب شدگان ملت در بلاد ایران متناسب با جمعیت سکنه آن بلد است و از هر ایالتی شش یا دوازده نفر موافق صورت ذیل باید انتخاب شود مگر طهران که عده انتخاب شدگان آن بموجب تفصیل ذیل است :

شاهزادگان و قاجاریه چهار نفر علما و طلاب چهار نفر تجارده نفر ملاکین و فلاحین ده نفر اصناف از هر صنفی یک نفر جمعی و دو نفر میشوند در سایر ایالات و ولایات از قرار تفصیل است :

آذربایجان دوازده نفر

خراسان و سیستان و تربت و ترشیز و قوچان و بجنورد و شاهرود و بسطام ۱۲ نفر

گیلان و طالش شش نفر

مازندران و تنکابن و استرآباد و فیروزکوه و دماوند ۶ نفر

خمسه و قزوین و سمنان و دامغان ۶ نفر

کرمان و بلوچستان ۶ نفر

فارس و بندر ۱۲ نفر

عربستان لرستان و بروجرد ۶ نفر

کرمانشاهان و گروس ۶ نفر

کردستان و همدان ۶ نفر

اصفهان و یزد و کاشان و قم و ساوه ۱۲ نفر

عراق و ملایر و توپسرکان و نهاوند و کمره و گلپایگان و خونسار ۶ نفر

ماده هفتم - هر یک از انتخابات کنندگان صاحب یک رأی میباشد و فقط در یک طبقه می توانند انتخاب کنند

ماده هشتم - عده انتخاب شدگان برای مجلس شورای ملی در تمام ممالک محروسه ایران بیش از دو بیست نفر نمیتواند باشد در شهرهای جزء هر ایالتی هر طبقه علیحده جمع شده یک نفر را انتخاب نموده بکرسی ایالت میفرستند این انتخابات شدگان باید در همان شهری که

انتخاب میشوند و یا در محال آن شهر سکنی داشته باشند انتخاب شدگان در شهرهای جزء ایالات در کرسی ایالت جمع شده به عده‌ای که در صورت فوق برای هر ایالتی معین شده از برای مجلس شورای ملی اعضا انتخاب میکند تا در مجلس شورای ملی حضور بهم رسانیده در مدت مأموریت بوظیفه و تکلیف خود که حفظ حقوق دولت و ملت است عمل نمایند انتخاب کنندگان مجبور نیستند که حتماً از صنف و طبقه خودشان انتخاب کنند.

ماده نهم - در هر محلی که انتخاب بعمل می‌آید انجمنی برای نظارت انتخابات از معاریف طبقات ششگانه انتخاب کنندگان آن محل مرکب از شش نفر و در تحت نظارت موقتی حاکم یا نایب‌الحکومه همان محل تشکیل خواهد شد از این قرار دو انجمن تشکیل میشود انجمن محلی و ایالتی انجمن محلی در شهرهای جزء ایالات و انجمن ایالتی در کرسی ایالت.

ماده دهم - شکایات راجعه بانتخابات مانع از اجرای انتخابات نخواهد بود یعنی انجمن‌های مذکوره در ماده نهم رسیدگی خواهند کرد بدون اینکه انتخابات توقیف شود.

ماده یازدهم - اگر از انجمن محلی کسی متشکی باشد بانجمن ایالتی رجوع خواهد کرد و اگر نتیجه حاصل نشد بمجلس شورای ملی باید رجوع نماید.

ماده دوازدهم - هر گاه یکی از اعضاء مجلس شورای ملی استعفاء یا فوت نماید و بیش از شش ماه به انتخابات جدید باقی باشد اعضاء مجلس بجای او یک نفر از اهل ایالت خودش انتخاب خواهند کرد.

ماده سیزدهم - اسامی انتخاب کنندگان و انتخاب شدگان هر ولایت را انجمنهای محلی و ایالتی بدفترخانه مجلس شورای ملی باید بفرستند که در دفترخانه مجلس اسامی آنها را بترتیب حروف تهجی ثبت و برای اطلاع عموم طبع و نشر نمایند کذا لک بعد از اتمام عمل انتخابات محلی نتیجه عمل را در ظرف یک هفته بانجمن ایالتی اطلاع خواهد داد.

ماده چهاردهم - انتخاب شدگان در شهرهای جزء ایالت باید از انجمن محلی اعتبار نامه در دست داشته باشند و کذا لک انتخاب شدگان در کرسی ایالات باید اعتبار نامه ای از انجمن ایالتی در دست داشته باشند و در مجلس شورای ملی ارائه دهند.

ماده پانزدهم - انتخاب اشخاص مقرر به بقرعه و اکثریت آراء خواهد بود.

ماده شانزدهم - بعد از انتخاب اعضاء مجلس شورای ملی اسامی انتخاب شدگان در دفتر مجلس ثبت و در روزنامه‌ها اعلان خواهد شد.

ماده هفدهم - مجلس انتخاب کنندگان ملی در شهرهای حاکم نشین که بدو درجه منقسم میشود برقرار خواهد بود و بنا بر اقتضا و مکان حاکم محل می‌تواند محل مجلس انتخاب را معین کند.

ماده هیجدهم - موعود و میعاد انتخاب باید یک ماه قبل از وقت بتوسط حکومت محل بعموم اهالی باعانت اوراق چاپی و سایر اعلانات مقتضیه اعلام شود.

ماده نوزدهم - انتخاب شدگان دارالخلافه و سایر ایالات هرچه زودتر باید در طهران حاضر شوند چون انتخاب شدگان ولایات بموجب نظامنامه ای باید منتخب شوند و حضور آنها فعلا مدتی طول خواهد کشید لهذا منتخبین طهران حالا انتخاب میشوند و مجلس تشکیل خواهد شد و بوظایف خود رفتار خواهد نمود تا منتخبین ولایات حضور بهم رسانند و تأخیر حضور آنها سبب تعطیل مجلس نخواهد بود.

ماده بیستم - خرج سفره و مقرری سالانه اعضای مجلس شورای ملی موقوف به تشخیص و تصویب خود مجلس است.

ماده بیست و یکم - مدت مأموریت نمایندگان ملت دو سال خواهد بود و بعد از دو سال در تمام ممالک ایران تجدید انتخابات خواهد شد.

ماده بیست و دوم - شکایات راجعه بمجلس و اعضای آن در عمل انتخابات و غیره آنچه راجع بمجلس است باید کتبا بر رئیس مجلس اظهار شود که در مجلس شورای ملی بماده شکایت رسیدگی و حکم آن صادر شود.

ماده بیست و سوم - بدون اجازه مجلس احدی از اجزای مجلس را نمیتوان بهیچ عنوان گرفتار و دستگیر نمود مگر مرتکب بجنحه یا جنایتی باشد بطور علنی.

و کلیه تحریر و تقریر اعضای مجلس در مصالح دولت و ملت آزاد و هیچ کسی حق مزاحمت آنها را ندارد مگر در صورتیکه تحریرات و تقریرات عضوی برخلاف مصالح عامه و موافق قوانین شرع انور مستوجب مجازات باشد در این صورت با اجازه مجلس این نوع اشخاص بمحکمه عدلیه جلب خواهند شد.

ماده بیست و چهارم - اشخاصیکه از رجال دولت و اعضای دوایر دولتی بسمت نمایندگی بعضویت مجلس شورای ملی منتخب میشوند از خدمت سابقه منفصل و در مدت این مأموریت حق مداخله و اشتغال بخدمت سابقه یا خدمت دیگری ندارند و الا نمایندگی و عضویت ایشان باطل میشود.

فصل دوم

ترتیب انتخاب و کشیدن قرعه و شرایط آن

ماده بیست و پنجم - انتخاب اعضای مجلس شورای ملی در پایتخت و شهرهای بزرگ و متوسط و کوچک بعمل خواهد آمد با حضور حاکم یا نایب الحکومه و در تحت نظارت انجمن مذکور در ماده نهم.

ماده بیست و ششم - انتخاب بقرعه و اکثریت آراء تامه یا نسبی باید باشد و در صورت تساوی آراء باید بقرعه تشخیص انتخاب شده داده شود.

ماده بیست و هفتم - روز انتخاب اعضاء مجلس و کشیدن قرعه در هر سال که باشد روز جمعه خواهد بود با رعایت ترتیبات ذیل:

اولا کشیدن قرعه باید در حضور حاکم و انجمن محل و حضار انتخاب کنندگان باشد تا نیا نظم مجلس قرعه کشی بعهده انجمن های مذکوره در ماده نهم خواهد بود ثالثا ورقه قرعه باید کاغذ سفید بی نشان باشد رابعا هر يك از انتخاب کنندگان باید در خارج مجلس رأی خود را در آن ورقه نوشته سر بسته بدست یکنفر از اعضای انجمن مذکوره که معین خواهد شد بدهد که مشارالیه در حضور جمع در صندوق بیندازد خامسا یکنفر از اعضای انجمن مذکور در ماده نهم اسامی انتخاب کنندگان را با صورتی که دارد مطابقت کند.

ماده بیست و هشتم - قبل از کشیدن قرعه یکنفر از اعضای انجمن در صندوق قفل نموده و دو نفر دیگر آنرا مهر میکنند و کلید صندوق را یکی از اعضای انجمن ضبط میکنند **ماده بیست و نهم** - پس از انجام کشیدن قرعه در صندوق را باز نموده در حضور جماعت اوراق را شمرده زیادی و کمی آن را از روی صورت اسامی تشخیص میدهند و چند نفر از حضار در حضور جماعت با نظارت انجمن مشغول استخراج آراء میشوند.

ماده سی ام - از اوراق آنچه غیر مکتوب یا لایقراً باشد یا اینکه معرفی انتخاب شده را واضح نکرده باشد یا صاحب رأی خود را در آن معرفی کرده باشد از درجه اعتبار ساقط است و منضم بیادداشتها میشود بعد نتیجه قرعه را بلند فریاد میکنند و از طرف رئیس مجلس اعلان میشود

ماده سی و یکم - هر گاه عده انتخاب شدگان ملت زیاده از عده مقرر باشد اشخاصی از آن میان انتخاب خواهند شد که از حیث سن برتری و رجحان داشته باشند والا با وجود فرصت تجدید قرعه میشود اگر پس از شمردن اوراق معلوم شد که عده اوراق زاید از عده انتخاب کنندگان است قرعه را باطل کرده تجدید قرعه مینمایند

ماده سی و دویم - انتخاب شدگان طهران یکنفر رئیس و دو نفر نایب رئیس و چهار نفر منشی از میان خود انتخاب مینمایند و در تحت ریاست عالیّه اعلی حضرت اقدس شهرباری خلدالله ملکه مجلس افتتاح خواهد شد.

ماده سی و سوم - رئیس مجلس شورای ملی و دو نفر نایب رئیس و منشی های مجلس با تصویب اعضای مجلس سالی يك مرتبه تبدیل میشوند و در تجدید انتخاب اشخاص مذکوره رعایت اکثریت آراء مجلس همیشه ملحوظ است.